

Aanbieders sportfaciliteiten ontkomen niet aan hogere gas- en elektriciteitsrekening

Prijzdemping pas medio 2022 voorzien

Energie vormt een flinke kostenpost voor sportaccommodaties en besparen daarop kan lonend zijn, meer nog dan zelf energie op wekken. Stijgende energieprijzen zijn dé aanleiding om met een extra scherpe blik naar het energieverbruik te kijken: in de sportkantine, de douches, de ruimtes waar medewerkers verblijven, maar zeker ook op de sportvelden en de parkeerplaats. Een nieuwe online adviestool kan hierbij helpen.

Auteur: Broer de Boer

Er komt veel op ons af door de stijgende energieprijzen. Voor dit complexe onderwerp laten we in deze Fieldmanager (Robert den Ouden*) aan het woord. Hij valt met de deur in huis: 'De markten voor gas en elektriciteit zijn historisch hoog. In een jaar steeg de kale stroomprijs met meer dan 35 procent en bereikte met ruim 19 cent/kWh het hoogste niveau sinds 2009. De oorzaak is dat we in ons land 80 procent van de elektriciteit opwekken met aardgas. De vraag op de wereldmarkt maakt de prijs van deze energiedrager extra hoog. Dat komt door de verminderde gasproductie bij Slochteren en de te kleine Nederlandse gasvoorraden. Verder spelen de geopolitiek van Poetin en Loekasjenko en Nord Stream II – waar (nog) geen gas door mag stromen – voor ons land een cruciale rol. Ik houd mijn hart vast voor een koude winter. Ik verwacht pas medio 2022 een demping van de energieprijzen. Als je per 1 januari 2022 een nieuw contract moet afsluiten, is mijn voorzichtige inschatting dat het eerstvolgende maandelijkse voorschot 1,6 keer zo hoog is!'

Overheid

Een belangrijke vraag is uiteraard wat de overheid aan die hoge prijzen doet. Den Ouden legt uit: 'Circa 45 procent van het elektriciteitsstarief bestaat uit overheidsheffingen. Bij gas is dat nagenoeg niets, alleen de btw. Daarom laat de overheid de energiebelasting dalen en tegelijkertijd de heffingskorting stijgen. Let op: het gaat hier uitsluitend om elektriciteit! Bij veel sportaanbieders is dit voordeel vaak slechts een druppel op de gloeiende plaat. Anders dan in de consumentenmarkt, moet je in deze sector afhoudend opstellen als het gaat om variabele contracten, die in de consumentenmarkt als kostenbesparend worden aangeprezen. Energieproducenten stellen hun variabele tarief namelijk vaak in januari en in juli vast voor een periode van een halfjaar, soms nog korter. Ze schatten de tarieven die ze doorberekenen zo in, dat ze zelf niet tekortkomen. Het piekverbruik ligt bij sportaccommodaties met buiten- en binnensportfaciliteiten juist in de winterperiode. De kans is dus groot dat je lang aan een hoge "variabele" energieprijs vast-

Met alleen het aanbrengen van ledverlichting red je het niet.

zit. Als je vaste contract eindigt, overweeg dan om je bij een collectieve inkoop van energie aan te sluiten, zoals bij Sportstroom met 3.000 aangesloten leden. Dat kan voordeliger uitpakken.'

Integrale aanpak

Sportaccommodaties hebben in het kader van het energieakkoord 'Energiebesparing gebouwde omgeving' dezelfde opdracht als het mkb. Vanaf een jaarlijks verbruik vanaf 25.000 kuub gas en 50.000 kWh elektriciteit bestaat een wettelijke informatieplicht inzake energiebesparing. Voor zover bekend, is deze verplichting tot dusverre door milieudiensten nog niet gehandhaafd. Er bestaan sectorgerichte programma's (zie verderop in dit artikel, red.) die helpen bij het verminderen van het energiegebruik.

Welke acties kan een vereniging of een commerciële sportaanbieder die een accommodatie beheert ondernemen om op energiekosten te besparen? Den Ouden: 'Vóór de sterke prijsstijging maakten de energiekosten bij een gemiddelde sportaccommodatie ongeveer 15 procent van alle kosten uit. In het geval van een golfbaan, bijvoorbeeld, betekent dit bij een gebruik van 20.000 kWh en 6.000 m3 gas een energierekening die zomaar 6.000 euro hoger kan uitvallen. Naast een verplichting is verduurzamen dus een waardevolle actie, ook bij "normale" energieprijzen. Mijn advies is: kies voor de integrale aanpak. Met isoleren, de aanleg van zonnepanelen of het installeren van ledlampen alleen ga je dit niet redden.'

Het stokpaardje van Den Ouden is dan ook: zorg voor inzicht! Dat begint volgens hem met

Bespaar energie met/door ...

De belangrijkste tip voor gas- en elektriciteitsbesparing is: kijk eens met een externe deskundige naar het totale energieverbruik op je sportfaciliteit.

Toch trappen we ook nog even die open deur in – denk eens aan:

- Ø ledverlichting
- Ø infraroodverwarming
- Ø verwarmen, koelen, ventileren
- Ø isolatie
- Ø toepassing van ICT en domotica; vergeet de parkeerplaats niet!
- Ø duurzaam (ver)bouwen
- Ø schoonmaak/afval
- Ø bedrijfsprocessen
- Ø (elektrische) veldwerkzaamheden en transport
- Ø deuren sluiten; dat houdt warmte binnen
- Ø ongebruikte ruimtes? Licht en verwarming uit!
- Ø afstemming van technische installaties op het gebruik

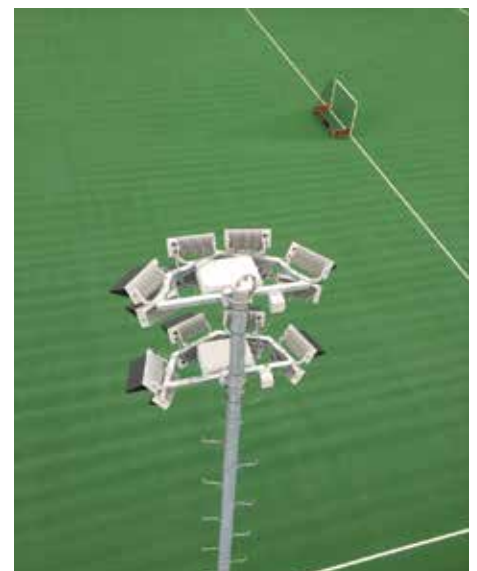
een bouwkundige scan. In het algemeen kijkt een deskundige dan naar de bouwkundige staat van de gebouwen, zoals het glas, de isolatie en het binnen- en buitenblad. Maar ook de warmwatervoorziening, de verwarming en andere technische installaties en de sportveld-, buiten- en/of parkeerplaatsverlichting worden kritisch bekeken. Den Ouden laat door middel van een taartdiagram zien dat bij een specifieke golfbaan circa 60 procent van de energiekosten verlichting-gerelateerd is. Ongeveer een kwart daarvan is verwarming-gerelateerd: 'Met zo'n taartdiagram laten we zien waar de pijn zit. Vaak ontbreekt het inzicht hierin bij buitensportverenigingen en andere commerciële sportaanbieders. Ze focussen daardoor op de verkeerde punten. De diagrammen, zoals op afbeelding 1, verschillen per vereniging en per soort sport, zodat ze niet in een algemeenheid

te vatten zijn. En wat betreft het installeren van zonnepanelen op je panden, is mijn advies: eerst besparen, dan pas zelf opwekken.'

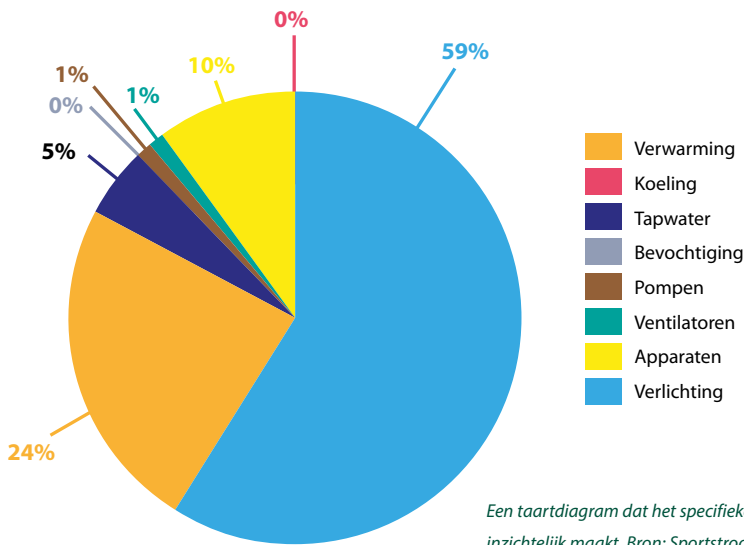
Vijf elementen

Den Ouden vindt de volgende vijf elementen belangrijk voor een succesvolle energiebesparing, in de juiste volgorde van behandeling. Dat zijn: isolatie, ventilatie, verwarming en koeling, warmwaterproductie en ten slotte het warmte-afgiftesysteem. Waar te beginnen, hangt af van de aangetroffen situatie. Hij licht toe: 'Deze vijf elementen moeten allemaal aan de orde komen. Doe niet aan cherrypicking, want deze elementen staan niet los van elkaar! Niet of op de verkeerde momenten ventileren is onwenselijk. Er bestaan overigens wettelijke normen voor ventilatie. Toch blijkt de afstelling van de ventilatie en de verwarming vaak een

'Naast een verplichting is verduurzamen dus een waardevolle actie'

Met ledverlichting kun je 50 tot 65 procent per jaar besparen op de elektriciteitskosten.

Een taartdiagram dat het specifieke energieverbruik inzichtelijk maakt. Bron: Sportstroom

ondergeschoven kindje te zijn. Dat komt het energieverbruik niet ten goede. Anderzijds kan beter isoleren negatieve gevolgen hebben voor de ventilatie! Den Ouden geeft ook een waarschuwing: 'Overall ledverlichting aanbrengen, terwijl je net een overgedimensioneerd systeem met zonnepanelen wilt laten installeren, kan kostentechnisch averechts werken. Dat geldt zeker als de mogelijkheid van salderen komt te vervallen of afgebouwd wordt. Grootverbruikers met een installatie vanaf drie keer 80 ampère kunnen de opgewekte stroom overigens niet eens salderen. Zij moeten een leveringscontract afsluiten met een leverancier.'

Complexheffing

Vaak zien sportaccommodaties iets belangrijks over het hoofd, volgens Den Ouden: 'Als er sprake is van meerdere (kleinverbruikers)

Kies voor integrale oplossingen en vermijd cherrypicking.

aansluitingen op één WOZ-locatie, bestaat de mogelijkheid om dit administratief te combineren tot één complexheffing. Hierdoor kom je eerder in de tweede staffel van 10.000 - 50.000 kWh. Dan betaal je meteen aanzienlijk minder energiebelasting, maar je levert iets in op de heffingskorting. Laat dus even uitrekenen of het combineren voordelen biedt voor je sportaccommodatie. Een leuk weetje is dat je dit tot vijf jaar terug kunt vorderen! Cluster dus zoveel mogelijk al je stroomaansluitingen, is mijn advies.'

Online adviestool

Met het Nationaal Sportakkoord uit 2018 kwamen er mogelijkheden om sportaccommodaties te verduurzamen. Dit is vastgelegd in het deelakkoord Duurzame Sportaccommodaties en uitgewerkt in praktische ondersteuning en subsidie gericht op (amateur)verenigingen. Den Ouden: 'Gratis begeleidingstrajecten van NOC*NSF kenden duidelijke doelstellingen: 40 procent reductie van de elektriciteit en 10 procent gasreductie. Maar deze gratis trajecten zijn nu "op" en worden per 1 januari vervangen door de online adviestool Sport NL Groen. Deze moet gaan functioneren als aanjager voor initiatieven, waarbij de eerdere begeleiding nu deels naar deze online adviestool wordt verplaatst. De hoogte van de vergoeding voor de begeleiding is voortaan afhankelijk van de investering, en daarbij weegt de vermindering van de CO₂-uitstoot zwaarder mee dan energiebesparingen. Voor de aanvraag van ondersteuning kun je terecht op de nieuwe adviestool. Uitgangspunt is een data- en een vitaliteitscheck. Daarop volgen twee fasen: de plan- en

'De hoogte van de vergoeding voor de begeleiding is voortaan afhankelijk van de investering'

de implementatiefase, waarbij gesubsidieerde begeleiding door een expert mogelijk is. Als het om ondernemers in de sport gaat, is de inhoud van het begeleidingstraject vanaf 1 januari a.s. identiek aan dat van verenigingen.'

De adviestool Sport NL Groen is een initiatief van de Routekaart Verduurzaming Sport. Belanghebbenden kunnen nu op www.SportNLGroen.nl al zien wat deze adviestool mogelijk maakt. Nu al kun je je eigen vereniging opzoeken en het totale eigen energieverbruik raadplegen en benchmarken. Zo zijn er meerdere data ontsloten. De tool toont ook de verschillende subsidiemogelijkheden in je gemeente. Wil je iets weten over een bepaald onderwerp of product in relatie tot energie, dan kun je dat aanvinken. Daarna nemen relevante marktpartijen contact met je op. Daarnaast kun je hier om een energiecoach vragen. Den Ouden noemt Sport NL Groen een zelflerende tool, die door het gebruik – geanonimiseerd, uiteraard – steeds preciezer wordt.

Subsidies en financiering

De subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (Bosa), met in 2021 een subsidiepotje van 79 miljoen euro, mogen we zo langzamerhand als bekend veronderstellen. Hiervoor is er een afgebakende lijst met energiebesparingsmaatregelen, die 10 procent extra geven op de 20 procent basissubsidie. Begin november 2021 was van dit bedrag 66 miljoen euro toegekend. Deze subsidie kun je, afhankelijk van het subsidiebedrag, vooraf of achteraf aanvragen. Het is bekend dat reguliere banken het bij het ontbreken van zekerheden

Wist je dat ...

- Ø het installeren van ledverlichting een belangrijke stap is? Je bespaart 50 tot 65 procent per jaar op de elektriciteitskosten. Denk vooral aan de lichtmasten op het sportterrein. Ledlampen kun je dimmen en veranderen van kleur; in een pand kan hiermee de juiste sfeer of werkomgeving gecreëerd worden.
- Ø het loont om apparatuur buiten 'werktijden' automatisch uit te zetten? Van waterkoelers en koffieautomaten tot computers, beeldschermen en de verlichting van de parkeerplaats. Zijn er displays in de sportaccommodatie? Laat ze aansluiten op centrale lichtschakelaars, zodat je ze tegelijkertijd met de rest van de elektriciteit in de panden kunt uitschakelen.
- Ø energiezuinige terrasverwarming, luchtgordijnen en het deels blokkeren van thermostaatkranen de elektriciteitsrekening behoorlijk omlaag kunnen krijgen? Zorg dat verblijfruimtes niet warmer worden dan een bepaalde temperatuur, ook niet als personeel of gasten de thermostaat verder opendraaien, zoals in ruimtes voor verwarmde tassen of karrenloodsen.
- Ø zelf elektriciteit opwekken en het overschot aan het net leveren lucratief kan zijn? Vast wel! Maar heb je weleens aan een zonneboiler gedacht voor de warmtapwaterproductie voor doucheruimtes, keukens, schoonmaak en reiniging van materieel? Dat is zeker interessant als je veel energie wilt besparen, tot maar liefst 50 procent op het gasverbruik.

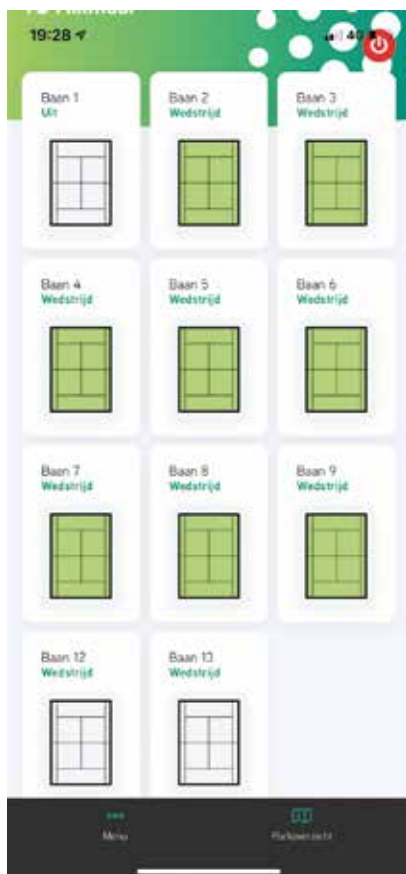

Krachtstroomaansluitingen kunnen voordeliger zijn dan 230V-toepassingen.

- Ø je verwarmen en (tegelijkertijd) koelen vaak veel slimmer kunt aanpakken? Dure warmte- en koudeopslag in de bodem is overigens niet de enige optie waarmee je energie bespaart.
- Ø slimme meetapparatuur behulpzaam kan zijn bij het monitoren van het werkelijke gas- en elektriciteitsgebruik in ruimtes, processen en installaties?

*) Robert den Ouden is energiecoach en bestuurder van Sportstroom, de verduurzamingspartner van NOC*NSF. Sportstroom is op zijn beurt partner van de KNLTB, de KNHB, het Korfbalverbond, de Atletiekunie en NLActief. Den Ouden professionele ambitie is: sporten toegankelijk en betaalbaar houden.

Toepassing van ICT, zoals een app, om de (led)baanverlichting af te stemmen op de bespeeling

moeilijk vonden om duurzame initiatieven bij sportfaciliteiten te financieren. Ook daarvoor is een oplossing! Den Ouden: 'Sinds enkele jaren heeft de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) de zogenoemde Sportlening in het pakket opgenomen. Deze heeft een looptijd van vijftien jaar en de creditrente bedraagt circa 1,95 procent. Deze lening mag willekeurig afgelost worden.'

'De Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) kan hierbij uitkomst bieden door een borgstelling te verlenen. Deze organisatie zonder winstoogmerk zorgt bij een voorgenomen investering voor die borgstelling bij verenigingen op basis van controle van de boeken. Veel (energie) investeringen wegen op tegen de rente en aflossing; er is dan ook een ware run op deze leningen. Overigens kan crowdfunding ook een geweldig alternatief zijn, zoals we bij padelbanen zien. Ook het uitgeven van obligaties aan leden wordt weer populair, en denk ook eens aan de mogelijkheid van lease of huurkoop van ledinstallaties en/of zonnepanelen.'

Fiscale regelingen

Voor ondernemers in de sportbranche bieden fiscale regelingen mogelijkheden om de

kostprijs van een duurzame investering te verlagen. Het gaat om de Vamil-regeling, de regeling Energie-investeringsaftrek (EIA) en de Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA). Ten slotte is er nog de stimuleringsmaatregeling Duurzame Energieproductie (SDE ++). Die is alleen interessant voor grootverbruikers en -producenten met een installatie van drie keer 80 ampère of meer. Die laatste regeling wordt overigens steeds schraler! De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland kan over al deze fiscale regelingen meer informatie verstrekken. Den Ouden maakt ten slotte duidelijk dat er voor ondernemers in de sportbranche op het gebied van investeren in duurzaamheid een iets ander gedachtenspoor is dan voor (amateur)verenigingen die sportaccommodaties beheren.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!